

Q 24

Handwritten text on a red and white striped background, possibly a title or page number, partially obscured by the binding.

37

I. N. D. N. J. C.
de

Amore Parentum,

Superiorum Permissu,

Praeside Viro Clarissimo,

Dn. M. Jacobo Thomasio, P.P. &c.

Dn. Avunculo suo Honoratissimo,
disputabit

*d. 15. Sept. in Majori Principum Colleg.
horis consu.*

Joh. Henricus Alberti, LL. Cult.

A. & R.

Lipsiæ Typis Wittigavianis, A. C. 1666.

Le Carpentier. Philos. Bacc.

AMORICI ET CETERA
SUCCESSIONIS PATRIAE
D. M. Jacobo Thomasio, P. F. Sc.
Joh. Heinriche Alberti, J. C. C.

Le. Caspar. Heig. Sc.

Viris Summis atqve Cele-
berrimis,

DN. AUGUSTI-
NO Strauchen/
JC. Comiti Palatino
Cæsareo, Serenisf. ac
Potentisf. Electoris
Saxon. Consiliario
Intimo, & jam ad Co-
mitia Ratisbonensia
Legato:

DN. SALOMONI
Zapffen/
JC. Serenisf. Ducis
Saxo-Zizensis Con-
siliario Aulico, &
Consistoriali:

DN. JOHANNI
ALBERTI,
JC. Toparchæ in
Wiedersberg / Illu-
strisf. Dominor. Ru-
thonum à Plaviâ Can-
cellario & Consilia-
rio, Consistorii, quod
Geræ est, Præsidi,
Gymnasii ibidem In-
spectori Primario, &
jam Sacræ Cæsar.
Majestatis Commis-
sario Subdelegato
Culmbaci:

DN. JOHANNI
THOMÆ,
JC. Serenisfimi Ducis
Saxo-Altenbur-
gici Consiliario, Con-
sistoriali Præsidi, &
h. t. ad Comitia Ra-
tisbonensia Le-
gato:

DN. CASPARO
ALBERTI,
Juris Practico, Il-
lustr. Gymnasii quod
Geræ est, Provisori
fidelissimo

Affinibus:

Parenti:

*ibi Avunculo, Huic
Patrui:*

Singulis

câ, quâ par est, observantiâ colendis,
hoc Exercitium Academ.

D. D. D.

Auctor.

DE naturali dum scribis amore Parentum,
Spes Magni, *Alberti*, deliciaeque Patris;
Publicè & in cathedrâ, Musis plaudentibus, edis
Doctrinae specimen non sine laude tuae:
Gratulor ex animo, perge, ac augebis amorem,
Augebisque Tui gaudia magna Patris.

D. Johannes Ittigius, Phys. P.P.
Acad. p.t. Rector.

Fama mihi: Juvenis Patrium benè dixit Amorem,
At ego: qui dixit Patris Amor fuerit.

aut exedias fac boni ominis causâ

D. Joh. Ad. Scherzerus, P.P.

Conatum laudo. Sophiam conjuge Themisti:
Sic non vulgaris Te comitabit honor.
Porro viam, tenus hac quam summa es laude secutus,
Care mihi *Alberti*, Tu modo quæso tere.
Nam sibi multa (scio) Res jamjam publica spondet
De cultu ingenio, de studioque Tuo.

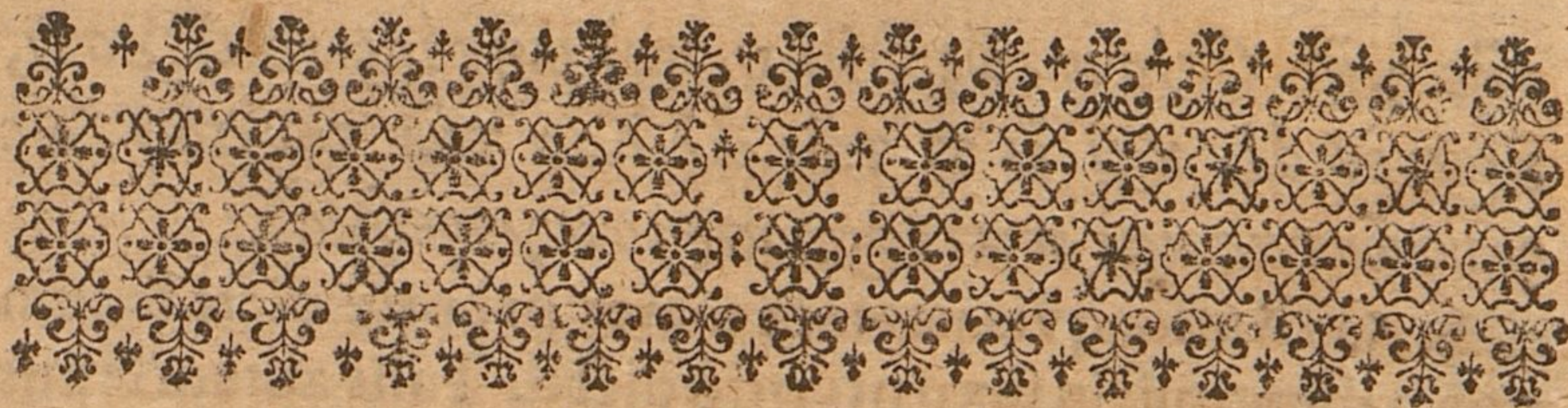
*Pereximio ac Doctissimo Domino Respondenti
ita gratulatur*

*Amadeus Eckolt J. U. D. &
Prof. Publ.*

Cur Patrii nondum flammæ expertus Amoris,
Tâm vehemens audes scribere quid sit amor?
An, quia de Magni radius fervore Parentis
Excipitur, doctum Te calor iste facit?
Sic speculum vultus jubar exprimit: aurea Phœbi
Sic facies liquidis effigiatur aquis.
Fallor an Ipse novo, tua cum, Cognate, videbit
Munera, se tangi sentiet Igne Parens?

Gratulationis ergo apponeb.

PRÆSES.

I. N. D. N. J. C.

§. 1.

Morem paternum Cabbalístæ *tribuunt etiam cælo versus sublinaria,* *Homonymia.*
tanquam parentibus versus procreata, ut Leo Hebræus Dial. 2. de amore. f. 393.

§. 2. Cum quibus concinunt è Gentilibus Platonici atque Poëtæ. Et huc maximè facit insignis iste

locus apud Virgil. II. Georg. v. 325. seqq.

*Tum pater omnipotens fœcundis imbribus
ather
Conjugis in gremium læta descendit & omnes
Magnus alit magno commistus corpore fœtus & c.*

§. 3. Neque negamus, posse inclinationem illam aliquo sensu amorem dici, perinde ut Philosophi appetitum naturalem tribuunt plantis & inanimatis. Sed ut appetitus iste, sic & amor talis est metaphoricè dictus.

§. 4. Metaphoricum quoque conjugium est, quod cælo cum terrâ intercedere credebant veteres, de quibus. Arist. 1. de gener, animal, c. 2. Εν τῷ ὅλῳ τὴν

A

τῆς

τῆς γῆς φύσιν, ὡς θῆλυ, καὶ μητέρα νομίζουσιν,
ἔρανον δὲ, καὶ εἰ τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ὡς
γεννῶντας καὶ πατέρας προσαγορεύουσι.

§. 5. Ratio, quia pater & mater propriè dicti locum
non habent, nisi in sexu propriè dicto. Talis autem sexus
cœlo & terræ non convenit.

§. 6. Etsi enim dicas, cœlum ex se, terram in se ge-
nerare; tamen non procreant sibi simile, quod ad sexum
propriè dictum requiritur.

*Quæstio
12* §. 7. Amor itaque paternus non nisi in brutis & homi-
nibus occurrit, si verè loquaris & propriè.

§. 8. In brutis quidem toto die spectamus, quàm non
modò de victu & habitatione pullis suis prospiciant, ve-
rùm etiam ab omni externa vi eos defendere laborent.

§. 9. Unde Salvator ipse cûram suam pro Judæis
susceptam declarare volens, se cum Gallinâ comparat,
pulos sub alas congregante, Matth. XXIII. 23.

Et Turtur & Ciconia

Prolem, parentes, comparem

Miris amant affectibus, canit Georg. Fabr. l. 2.

Carm. de quæ Ciconiâ Alciatus:

Aërio insignis pietate Ciconia nido

Investes pullos, pignora grata, fovet. Embl. 30.

Non tamen qui in brutis, sed qui amor paternus in homi-
ne conspicitur, huic Dissertationi proprius esto.

*Quæstio
13* §. 10. Descriptio hujus amoris qualiscunquæ, latet in
ipsis verbis. Amor enim generis vicem sustinet. In voce
autem Parentum est specificatio quædam à subjecto.

§. 11. Si cui amor genus aliquantò remotius esse vide-
bitur,

bitur, ejus loco substituat Græcorum vocem *σφοδρῆν*, quæ *Sympyria*.
præcisè ad amorem ex sanguine proventem restringi-
tur. Latinis pietatis vocula heic etiam placet, Gutberl.
Path, c. 8. th. 2.

§. 12. Dari verò hunc affectum in homine reverà, vel *Anfit.*
ista collectione stabilietur, quòd quicquid perfectionis
est in brutis, id in homine multò magis esse credatur.

§. 13. Quam verè autem brutis amor iste tribuatur,
præter modò dicta, etiam insigniora documenta com-
probant. Notari meretur, quòd evenisse Delphi, ex Poëta
Musio refert Opmerus, histor. Mart. Dec. II, lib. 3. ubi
incendiò exortò Ciconia quædam, vehementi amoris
hujus stimulo instigata, nido, quem ibi struxerat, & pullis
periclitantibus auxiliatura advolavit, sed cum frustrane-
um videret omnem suum conatum eos eximendi flam-
mis, spontè se ipsam in ignem conjecit,

Malens honestè commori

Quàm non pia esse, & vivere.

ut sunt Poëtæ verba.

§. 14. Ita Plinius de Asino abjectissimo animantium,
ad fœtus per ignes etiam tendente, memorat l. II X. c. 43.

§. 15. Eidem rei præter quotidiana, singularia quoque
exempla fidem faciunt. Notum est Zaleuci factum, qui
pro filio sibi ipsi alterum oculorum eripi passus, egre-
gium & Justitiæ & amoris Paterni specimen reliquit,
Ælian, l. XIII, Var. cap. 24.

§. 16. Ptolemæum quoque Regem Ægypti, quid aliud
fecit regnum, nec morbo, nec aliâ urgente causâ, ultrò fi-
lio natu adhuc minori cedere, quam mirabilis hujus amo-
ris, potentia, dum majori se gaudio affici credidit, si Regis

pater, quàm si ipse Rex haberetur. Fulgos. lib. 5. c. 7. Plura exempla sparsim inferius sequentur.

§. 17. Etiam gentes Barbaras affectus nostri teneritudo tangit. Ex Ferdin. Mendez. Pinto de captâ Regina quadam Indicâ, & ad mortem cum liberis condemnatâ refertur, quàm per Deos hominesque carnificem obtestata ea fuerit, ne liberos ante, quàm se, trucidaret.

§. 18. Hoc ipso etiam affectu nituntur, quæ de filio ante patrem, & in conspectu ejus, torquendò, jura statuerunt. Dn. Carpz. (quod de Rep. pariter & Jurisprudentiâ meritissimum sidus his diebus mors beata ac placida oculis nostris eripuit,) Criminal. p. II. quæst. 124. Affectus item hujus certitudo sapientissimo Regum celebrem illam sententiam subministravit procul dubio, quàm duabus foeminis de uno filio, utri adjudicandus esset, controversantibus, pronunciavit, 1. Reg. 3.

*Francisci
Dyab. p. m.
945.*

Divisio 1. §. 19. *Distingvimus autem primò hunc Amorem à principio efficiente in statum Naturalem & Moralem. Dum Moralem voco, solum rectum intelligo, non corruptum, qui odium potius vocari meretur.*

§. 20. Differunt hi duo status iisdem ferè modis, quibus Philantiam Naturalem à rectâ distinxit honoratissimus meus Avunculus Præses, in Disp. de Philantia §. 17. & seqq. *vide etiam infra §. 70.*

§. 21. Nimirum statum Naturalem Natura, quatenus hæc à Ratione distingvitur; Moralem recta ratio efficit ac dirigit. Ille etiam in brutis; hic tantùm in Hominibus locum habet. Ille, quâ talis, non habet perfectionem virtutis Moralis; hic habet.

§. 22. Illa verò virtus Moralis vocatur *Amicitia Patris ad filium*, & Ludov. Vivi lib. 3. de an. p. m. 217. est veri &

ri & germani amoris, qualem inter se amici colunt, specimen omnium manifestissimum.

§. 23. Consistit autem in certâ mediocritate, quæ hinc ab excessu, illinc à defectu se removet. Quare etiam est difficilis. *in quâ se jactat*

§. 24. Mediocritas hæc in eò ponitur præcipuè, ut pater filium diligat amore non concupiscentiæ, sed amicitia; h. e. intendat primariò non suum, sed filii bonum & quidem verum atque constans.

§. 25. Id quod maximè in bonâ educatione situm videtur: quæ hinc à Plutarcho de pueror. institutione, nobilitati, divitiis, gloriæ, sanitati atque robori longè præfertur, & *μόνον ἐν ἡμῖν ἀθάνατον, καὶ θεῖον* appellatur. Si quidem mens, cujus perfectionem intendit maximè institutio, est *δόξη μὲν ἀνάλωτος, συκοφαντία δὲ ἀναφάρετος*, & quæ porrò ad hujus prærogativam addit modò citatus Autor. *2, 4, 5. 2, 9, 6. τὸ χη*

§. 26. Quanto magis igitur de tali institutione liberorum solliciti sunt parentes, tantò propius ad veram amicitiam atque mediocritatem accedunt.

§. 27. Et affectus hic à mediocritate gubernatus dubio procul fundamentum est omnium officiorum, quæ & parentibus versus filius præscribi solent: & ab iis quoque sincerissimi amoris impulsu liberis præstantur.

§. 28. Eoque ipso vel sacratissima Jura in suis sanctionibus nituntur passim. Exempla videmus in. l. 22. §. 4. D. ad L. Jul. item in Testamentariâ Tutelâ, tit. Instit. & D. de Tut. præcipuè vero in N. 118. c. 5. ubi à communi regulâ, l. 1. C. quando mul. tut. off. quæ tutelæ administrationem viris tantum impertit, nova constitutione Ma-

ter & Avia, hujus affectus intuitu, excipiuntur. *Quis enim talis affectus extraneus inveniatur, ut vincat paternum? vel cui alii credendum est, res liberorum gubernandas, parentibus derelictis?* Sunt verbal. ult. C. de cur. fur.

§. 29. Hæc de mediocritate ipsâ. *Excessus* est & vocatur nimia indulgentia. Hujus exempla ubivis reperias, in Sacris Eli, 1. Sam. c. 3. & 4. Cujus contemplatione Romani fratribus liberos educandos credebant, teste Gvazzo. de civ. convers. dist. 5.

§. 30. *Defectus* in niminâ severitate consistit. Circa hunc Saul, Judæorum Regem peccavisse non negaverim, qui suum egregiæ virtutis filium, nisi obstitisset populus, vel ipsa morte mulctare haud dubitasset. 1 Sam. 14.

§. 31. Uterque, Excessus & Defectus, est amor ille *moralis corruptus*, quem §. 19. odium rectius vocari diximus. Verum enim est, quod Plutarch. supra cit. lib. ait: *Ἐὐλαίαν Φιλεῖν, τὴν μὴ Φιλεῖν ἀγτίον*. Hinc & Gvazzus indulgentes patres, *Homicidas liberorum* justa ratione appellat, de civ. conv. p. m. 410.

§. 32. Simulacra ut amoris benè morati, sic utriusque extremi, etiam in *brutis* habemus. *Excessum* enim simia repræsentat, quæ præ nimio amore catulos suos amplexatur, sed & maximam partem ita interficit, teste Plinio, l. II. c. 54.

§. 33. *Defectum* corvis, pullorum curam non prius agentibus, quàm plumâ prorumpente nigrescere illi, & hoc modo patrißare incipiant, affingimus quidem magis ex vulgata opinione, quàm verè tribuimus, vide Gabr. Kollenhagen in *mercßwürdigem Lügen* / cap. 21.

§. 34. Porro uterque vitiosus amor, non est *amicitia*, sed

| *sed concupiscentia.* Diligit enim talis parens, si accuratè rem consideres, non bonum filii, sed suum.

§. 35. Bonum vero illud, quò occæcati liberorum fortunam negligere parentes solent, si de *excessu*, h. e. de nimia indulgentiâ sermo sit, est *voluptas* quædam sensitiva parentum, quæ amicitiam non honestam, sed jucundam duntaxat producit.

§. 36. Fons voluptatis sensitivæ, quam dixi, in eò situs est, si parentibus magis jucunda sint filiorum bona corporis & inconstantia bona, quam animi, & vera seu constantia.

§. 37. Tale bonum, sed apparens saltem, est, si filii permittantur suo arbitrio: tum enim & ipsi hilari erunt facie, &, quamdiu tales sunt, emollitis parentum animis nunquam, ut videtur, mœrorem injicient. Sed serò tandem aliquando pœnitentia utrosque insequitur.

§. 38. Si de severitate seu *defectu* hujus amoris quæstio sit, tunc bonum, quod peccare parentes, & curam filiorum posthabere facit, in propriâ parentum *utilitate* locamus.

§. 39. Tales enim liberos suos diligunt, atque cûrant, quandiu & quatenus sibi utile est, vel fore speratur: quando vero proprium commodum hinc periclitari sentiunt, simul omnem fidelitatem exuunt atque amorem.

§. 40. Exemplum perillustre succurrit in Bodin. *Dæmon.* l. 3. c. 2. ubi de patre quodam devotato refertur, quòd, cum veneficiis suis remedium non inveniri, nisi malum in filiolum adhuc lactentem vellet transferri, à præstigiatore ad restituendam sanitatem accersitò, intelligeret, non dubitaverit consentire in hoc nefandum consilium. Quod tamen ne efficeretur, Nutrix, magis ita, quam

quàm ipse genitor, filii amans impedivit, ut pluribus locò alleg. videri potest. *citat. Trajano. Lib. 6. p. 551.*

§. 41. Neque ob aliam causam Herodes Antipas filiis, Aristobulo & Alexandro ipsam vitam ademit, quàm quod falsâ suspitione pervaderetur, commodum per eos suum, hoc est regni administrationem, periclitari. Hinc Augusti jocus dictitare soliti, malle se Herodis porcum, quàm filium esse, Fulgof. lib. V. c. 8.

§. 42. In hunc censum gentes illas meritò referimus, apud quas olim fuit liberum recens natos sive exponere aut enecare, sive suscipere atque alere, prout nimirum è re suâ fore cuilibet videretur. Quem morem prolixius persequitur Lips. Cent. 1. ad Belg. Epist. 85.

§. 43. Aristoteles quidem l. VII. Polit. c. m. 16. circa hanc consuetudinem aliquando mitiùs sentit, dum primò expositionem ad manca & debilia (*πεπρωμένα*) restringit, deinde, si cui augetur prolium numerus, quem sibi definiverat, abortum procurari jubet, priusquam in vitam veniant. Neque tamen hæc rectiùs. Et miror, quòd hæc pro lege in bene constitutâ Rep. ita vult observari. Sed est Ethnicus.

§. 44. Magis ergò miror, quòd idem asserere è Christianis Philosophis ausus fuerit Hobbesius, cui quippe mater eum, qui modò nascitur, vel educare, vel exponere, suo arbitrio & jure potest. Quem justè perstringit quodammodo Honorat, mihi Avunc. in Disp. de Patr. potest.

§. 45. Habuimus, qui exponunt propter utilitatem liberos: dabimus & qui desiderant propter turpe commodum,

modum, in eodem ludô cum præcedentibus docti. Mendicum quendam hominem, qui de iterandô conjugio mentionem fecerat, ab adstantium aliquo rogatum aliquando fuisse recordor: ad secunda vota curita properaret, cum vix tamen sibi soli de victu prospicere posset, quomodo ergo conjugii, & futuris liberis? illum autem respondisse: ie mehr ich kleiner Kinder habe/ie mehr sie mir erbetteln müssen/oder ich wolte ihnen die Hälse brechen.

§. 46. Honestus certè liberorum usus, & dignus, ob quem eorum copia exoptetur. Illi tamen ex Mendicorum ordine adhuc severiorem debent castigationem, qui prolem, quam integram progesserunt, propter commodum, jam non proprium modo, sed ipsius prolis quoque, ne scilicet fortunatam mendicandi vitam, ceu ipsi ajunt, deserere aliquando animum imprudenter inducat, ipsi datâ operâ, si famæ populari fides est, primò amplexu debilitant.

§. 47. Ex dictis patet, defectum magis à mediocritate recedere, quam excessum, quia progreditur interdum in odium manifestum, quod nullum planè habet amoris colorem. Hinc vel internecina bella parentes adversus liberos decrevisse non semel in historiis reperimus.

§. 48. Ad secundam distinctionem hujus amoris procedimus, eumque consideramus vel in statu misericordie, vel in statu liberalitatis.

§. 49. Misericordie statum voco, cum diliguntur liberi, non quia digni sunt amore, aut suis meritis à parentibus eum quodammodo provocare possunt; sed

B

quia

quia indigi sunt, atque extremam suam miseriam affectum paternum commovent, perituri omnino, aut praesens & grave incommodum subituri, nisi misericordia auxiliumque parentum iis subveniret.

§. 50. Inque hoc Misericordiae statu a liberis vicissim deberi parentibus videtur obsequium obedientiae; sicut in statu liberalitatis obsequium amicitiae.

§. 51. Statum vero liberalitatis appello eum, quando diliguntur liberi, non modo propter indigentiam exadhaerente adhuc imperfectione qualicunque, sed etiam propter dignitatem quandam, ex meritis seu virtutibus moralibus, quales in filium cadere possunt, profluentem.

§. 52. Locum status Misericordiae habet maxime in eam filii aetate, quam ipse adhuc vivit, ut animal, eoque virtute & meritis caret, quae est aetas infantilis, vel puerilis, ultra quam bruta amorem paternum plane non extendunt.

§. 53. Status Liberalitatis pertinet ad aetatem filii paulatim adolescentem, & justis virtutibus se commendantem magis & magis.

§. 54. Ratio, cur Liberalitatis vocabulo statum hunc insigniam, illa est, quia, tametsi in eo mutua quaedam esse potest utilitas, aut commercium saltem gratiae collocandae, & agnoscendae, proque viribus referendae; (sicuti agmen per quam gratorum liberorum habes apud Sen. III. de benef. c. 33. & 37.) major tamen utilitas ad filium, quam Patrem redundat.

Ergo

Ergò utriqve pater liberalis est, quia plus dat, quàm accipit.

§. 55. Hæc ita prænosci voluimus. Quibus præmissis contemplari nunc porrò amorem parentum juxta singula causarum genera non inconvenientis methodi negotium fuerit.

§. 56. Materia per se faciliè intelligitur. Subje-ctum enim hujus amoris est uterque parens. Nam quod in brutis ferè affectus ille penes solam matrem conspicitur, defectus facit conjugiorum.

§. 57. Et tamen reperias genera in his quædam, in quibus consuetudo sexus certo pari diuturnior & sæpe usque ad vitæ terminum porrecta, quandam conjugii speciem repræsentat. Atque in his non minùs masculini, quàm fœmini sexus parentem affectus hujus participem deprehendas.

§. 58. Tàm Leonem, quàm Leenam pullorum mortem in ursò interfectore ultos fuisse, notum est ex Æliani var. hist. Leonem verò etiam citra coitionis tempus Leenam associari, non obscurè colligo ex his, quæ de illo, sociæ adulterium exploranti, refert Plin. l. II X. c. 16.

§. 59. Maximè hoc videas in columbis, de quibus quotidiana constat experienciâ, quàm fideliter communem domum servare, sed & communi cura columbulis suis prospicere soleant.

§. 60. Objectum hujus affectus sunt liberi utriusque sexus.

§. 61. Ex vetitò etiam congressu qui liberos suscipiunt, si debitum affectum eis denegent, scelere scelus cumulare intelliguntur.

§ 62. Ex parte materiæ habet amicitia parentum ad filios, ut sit *inæqualis*, hoc est superiorum versus inferiores.

§. 63. Maximè locum habet hæc inæqualitas, dum filius est in ætate infantili constitutus, & educatione, cæterisque parentum subsidiis maximè indiget.

§. 64. Aliquò tamen modò etiam durat ista inæqualitas, cum filius jamjam adolevit. Nunquam enim eodem tempore exæqvabit ætate parentes.

§. 65. Durabit ergò inæqualitas & veneratio, ex parte filii hinc descendens ea, qvales seni à juniore, ut sic, debetur.

§. 66. Insuper nunquam beneficia parentum æqvabunt liberi: ergò semper habebunt se ad ipsos, ut beneficiarii ad benefactores; tametsi Seneca 3. de benef. c. m. 29. ut & seqq. disputet, fieri posse, ut liberi meliora beneficia parentibus suis tribuant, si & fortuna illis major esset, & melior voluntas.

§. 67. His adde, quòd in primæ infantia statu ne possunt quidem liberi redamare parentes amore humano; quomodo ergò beneficia sibi exhibita retribuere?

Causa efficiens §. 68. Hæc de materia. *Causa efficiens* amoris paterni est vel *originaria* vel *accessoria*, §. 87.

originaria §. 69. *Originariam* non dubitamus *Philantiam* facere.

§. 70. Hanc autem duplicem constituimus, *Naturalem* nempe & *Moralem*; sicut & ipsum Amorem Paternum distinximus in statum *Naturalem* & *Moralem*, §. 19. Hujus itaque causam efficientem *originariam* dicimus
Phi-

Philantiam Moralem sive Rectam esse : illius verò causa
est Philantia Naturalis.

§. 71. In utraqve Philantiâ cognoscit pater filium esse
se suam non modò partem, sed & effectum, ideoqve *rit. §. 91.*
diliget.

§. 72. Quæ cum ita sint, quæras, cur sæpenuerò pa-
rentes, se ipsos, ut proles conservetur, perdere videamus?

§. 73. Igitur probè heic observandum, in utrâqve
Philantiâ includi etiam *Φιλοθεϊαν* seu *θεοφιλιαν*,
quæ non in voluptatem dirigitur, sed in honestatem di-
vinæ voluntati conformem, ita ut creaturæ non dubitent,
præ illa honestate & suum commodum & voluptatem
negligere.

§. 74. Quod & innuit pientissimus Arndius lib. III.
Wahr. Christenth. c. 7. dum inquit: Eine iede Creatur
liebet Gott mehr / als sich selbst / in dem sie Gottes Ge-
bot ausrichtet / und sich selbst darüber verzehret.

§. 75. Includi *θεοφιλιαν* in *Φιλαντιâ* patet inde,
quia omnis *Φιλαντιâ* tendit in bonum suum & maxi-
mè in maximum. Maximum autem Creaturæ cujus-
vis bonum est, conformare se voluntati divinæ pro eò
modò seu facultate, quæ data est cuilibet creaturæ.

§. 76. Atqve hunc in modum etiam bruta, dum pullo-
rum sæpe vitam propriâ morte redimunt, voluntati divi-
næ morè gerere, & sic amorem Dei amori proprio ante-
ferre videntur. Eidem enim divinæ voluntati, quæ vult, ut
veteribus individuis naturali senio deficientibus paulatim
tandemq; extinctis, nova subinde succedant, & hoc pacto
species conservetur, etiam hoc est consentaneum, ut

in casu necessitatis vitam filiorum anteponant parentes
sua.

§. 77. Atque hoc nimirum est ita seipsum amare, ut
amorem illum *θεοφιλία* moderetur, justisqve termi-
nis coërceat. Quæ moderatio in eò consistit, ut creatu-
ra magis velit, si alterum ab alterò sejungatur, attempera-
re se voluptati divinæ, & eam vel cum gaudio exequi, vel
sine repugnantia pati, quàm se ipsam conservare, in statu
existentiæ.

§. 78. Hanc *θεοφιλίαν* etiam in brutis, adeoque &
in Philantiæ Naturali prævalere, patet inde, quia mor-
tem Naturalem bruta absque dolore excipiunt, ut obser-
vat Gvillelm. Parisiensis, tractatu cur Deus homo,
Tom. II. operum fol. 74. Cujus verba non gravabi-
mur adscribere: *Neq; verisimile est, inquit, naturam bruta-
lem invitam atq; repugnantem mortem accipere, nisi forte vio-
lenta sit ei illata. Sed si senio & naturali resolutione adve-
niat, omninò eam nihil molesti habere verisimile est.*

§. 79. Id quod ad hominem quoque transferri video
morte naturali viventium numero eximendum, quæ ita
nempe accidit, ut calidum naturale, non vi externâ aut
humorum pravorum abundantia supprimatur, sed suc-
cessiva & tempestitiva humidi radicalis absumentine tan-
dem deficiat, lampadis instar, cujus flammula, oleo tan-
quam pabulo absumto, leniter ac placidè extingvitur, ut
pulchrè hæc de re differitur ab Auctore tractatus *der
Mässigkeit wolleben* p. m. 110. 120. usque 134. inque adjun-
ctis Cornelii *Erinnerungen* / p. 75. & 160.

§. 80. Verum in hoc toto negotio distingvendum no-
bis est inter *θεοφιλίαν* materialem & formalem, seu ad-
umbra-

umbratam & vivam. Umbra quædam amoris versus Deum in Philantiâ naturali est, consequenter & in brutis. Vivum autem in homine, quâ tali, & Philantiâ rectâ deprehendes.

§. 81. Interim ex sapientissima Dei dispositione nihil sui ipsius tam vehementer amans est, ut non malit sui in individuo interitum pati, quàm universam Naturam perturbari, aut divinam circa hanc ordinationem ac voluntatem minus expediri.

§. 82. Ex hoc ergo principio non difficulter ostendi potest, cur parentes pro sobole mori, etiam violenter, gestiant, quia natura quasi ipsa intendit diutiùs conservare sobolem, quàm parentes; seu, naturaliter debent parentibus superstites esse filii.

§. 83. Unde & Juri dicunt, quando contra evenit, Naturæ ordinem turbari, & tunc parentes in bona liberorum succedere, non ordine naturæ, sed ex commiseratione: liberos è contrariò ad parentum hæreditatem ex voto parentum & naturæ venire, l. 15. pr. ff. de inoff. test.

§. 84. Ratio quoque, cur parentes Nepotum magis sint, quàm filiorum amantes, inter alias ea ipsa datur, quia filii naturæ ordine prius moriuntur, à Gvazzo in dial. de civ. convers.

§. 85. Huc quadrare videtur, quod de cane vivâ sectâ notabiliter refert Reald. Columbus de re Anatom. lib. 14. p. 475. Ipsa ejus verba apponam. *Illud, inquit, nunquam credidisses, quod videns obstupesces: Morientem matrem catulorum, quos Anatomicus ab ejus uterò abstraxit, majorem curam gerere, quam suimet.* Nam si co-

ram

nam ipsa filium ladis, latrat, vociferatur; sin illum ori ipsius
admoveat, silet, atque magna pietate lambit. Quod si aliud,
non catellus, ori ejus, quam secas, matris accedat, rabie per-
cita mordet: quem natura amorem, atque adeo parentum in
liberos incredibilem caritatem in publicis theatris maxima
spectatorum admiratione, saepius ostendi. Haecenus ille.

§. 86. Adeo Φιλαγαθία seu Φιλοθεία adhæret
Philantia Naturali æquè ac Rectæ, ut mortis etiam
violentiæ dolores nihil parentes curent, præ voluptate,
quæ ab iis ex incolumitate foetus percipitur, quæque, ut
diximus, super honestatem & Φιλοθείαν fundata est.

Accessoria §. 87. Tantum de causa originariâ. *Accessoria* est con-
suetudo, quæ parentibus cum liberis intercedit quotidiè,
item filiorum proborum obsequium, & in bono pro-
fectus.

Forma. §. 88. Ab efficiente causâ *ad formam* paterni amo-
ris progredior. Ea vero considerari potest vel in
quantitate seu magnitudine, vel in *qualitate* seu perfe-
ctione. §. 118.

Quantitas §. 89. *Magnitudo* æstimatur ex comparatione.
Comparatur verò vel amor parentum cum aliis amo-
ribus, vel ejus una species cum altera, vel unus status cum
altero.

§. 90. De his omnibus notari poterunt Theoremata
sequentia. Theorema I. *Amor parentum est amor maximus
inter amores humanos inæqualium.*

§. 91. Ratio Theorematis est, quia filii inter inæqua-
les maximè sunt pars parentum; item maximè sunt ef-
fectus parentum, quoad educationem tum corporis, tum
animi. Adde, quod, si rectè educati sint, naturaliter si-
millimi

millimi quoque fiunt parentibus probis, ac tales h. l. imprimis consideramus.

§. 92. Cæterum non sine causâ dixi: inter inæquales esse amorem hunc maximum, ut salva sua quoque sit excellentia amori conjugali, qui maximus est inter amores æqualium, vel quasi.

§. 93. Imo verò sunt etiam, qui conjugali amori simpliciter primas partes paterni quoque comparatione deferunt, ut Chrysoſtomus apud Rittershusium lib. III. sac. lect. c. 18. huic opinioni pariter faventem.

§. 94. In eandem sententiam differit quoque Musonius apud Stobæum, in Eclog. Eth. c. 65. f. 411. causamque allegat, maximam rerum omnium, ipsorumque adeò corporum pariter atque animorum communionem. Quin & exemplo Admeti pugnat, cui cum divinitus offerretur, ut duplum ætatis sibi destinatae viveret, si quem suo loco moriturum exhiberet: parentes quidem licet decrepiti mortem pro ipso subire detrectaverunt, uxor autem Alceſtis, valde juvenis adhuc, prompta fuit ad moriendum pro marito. Haud absimilia profert apud eundem Stobæum f. 415. Antipater.

§. 95. E diversâ parte conjugalem amorem post paternum multis parasangis relinqui statuunt Accursius & Bartolus, citante Arnisæo cap. 4. Relect. Polit. sect. 2. n. 57. p. 151.

§. 96. Quòd autem idem Arnisæus pag. seq. asserit, Bartolum contrarium sibi alibi asserere, *quod multi conjuges impensius sese, quam liberos ament*: in eò fortasse defendi Bartolus à contradictione possit. Qui enim amandi istum ordinem à multis inverti testatur, is tacitè

millim

C

simul

simul asserit, ne utiqvam hoc ab omnibus fieri: ut omit-
tam, distingvi etiam posse inter ea, quæ facti sunt & quæ
juris, sive rationis.

§. 97. Manet nihilominus pugna inter auctores diver-
sos, quorum alii, cum de maximo amore quæritur, pro
conjugali pronunciant, alii pro paterno.

§. 98. Nobis per-difficile videtur, tantas lites de-
cidere. Itaque amicæ compositioni studebimus po-
tius. Quid enim, si dicamus, duo ista amorum ge-
nera, cum alterum ab altero certâ quâdam ratione de-
pendeat, illiqve arcanis naturæ nexibus implicatum sit,
opponi minimè inter se, aut in mutuum certamen
compelli debere?

§. 99. Enimverò sic est. Conjugum amor incendi-
tur procreatis liberis, in quibus uterque & suum & con-
jugis sanguinem complectitur. Vicissim tantò cuique
sua est carior soboles, quantò tenerius magisqve sin-
cerè conjugem diligit. Id quod adeò verum est, ut pri-
vigni etiam propter parentem amentur, si quidem a-
mor conjugalis ille sit, qui esse debet, h. e. amicitia
non concupiscentia. Quòd aliter evenit vulgò, cor-
ruptio naturæ est, quæ nos ad perfectionem intentos mo-
rari non debet.

§. 100. Conjugamus ergo duos hos amores potius
quàm divellamus. Sic ipse fecit Antipater paulo ante
allegatus, cui cum maximè pugnare vellet pro principa-
tu amoris conjugalis super paternum, hæc tamen exci-
derunt verba: *συμβέβηκε δὲ καὶ τὸν μὴ πείραν
ἐσχηκότα γαμετῆς γυναικὸς καὶ τέκνων, ἀγευσσον
εἶναι τῆς ἀληθινωτάτης καὶ γνησίᾳ εὐνοίας.* Pro-
fecto

fecto quisquis uxorem & liberos non expertus est, verissimam & genuinam benevolentiam ignorat.

§. 101. Sic passim faciunt imperatores bellici, cum conjugum æquè ac liberorum amorem pugnaturis militibus tanquam facem injiciunt, Fridericus Barbarossa apud Guntherum lib. VII. v. 376.

--- --- *Si dulcia pignora natos
Plorantesq; domi liquistis spontè puellas,
Nunc iisdem causis ultrices acriter iras
In tumidos Latii depromite nominis hostes.*

§. 102. Coniungunt & Politici, cum vetant cælibes gubernaculis Reip. admovere, eò quòd nec conjugem nec liberos habeant pignora amoris in Remp. quorum causâ eam amant, Piccart. in Polit. Arist. p. 688. Quibus hæc Philippi Melancht. consonant Annot. in Evang. Dom. II. post Epiph. (Tom. III. Oper. f. 29.) *Conjugium implicat homines negotiis. Parentes cupiunt tradere posteris Ecclesiam & Rempublicam, ideò multò magis afficiuntur curâ Reip. & Ecclesia, quàm ceteri, qui nec liberos nec conjuges habent, nisi sint summi viri, ut Christus, Elias, Paulus.*

§. 103. Ex eodem fonte illa profluxit eorum ratio, qui Henrico III. Gallix Regi Anno 1588. post eadem Henrici Ducis Guisii suadebant, ne fratri ejus Cardinali parceret, quippe nulla illum conjugii dulcedine, nullis liberorum illecebris, nullis caritatibus, quæ humaniores homines reddunt, tangi, proinde neminem esse in omni familiâ, quem acriorem Res metuere debeat, Thuano teste lib. XCIII. f. 248.

§. 104. Hæc omnia simul eò tendunt, ut intelligatur, nulli amori plus esse in hominem imperii, quàm quo li-

beros suos quisque & conjugem prosequitur: ut adeo
qui his veluti clavis non est Reip. affixus, de ejus fide at-
que constantia sit aliqua ratione dubitandum.

§. 105. Theorema II. *Amor parentum in filios major est,
quam filiorum in parentes.*

§. 106. Bene observavit Vives de anim. p. m. 224.
7 quod amor, etsi naturæ sit igneæ, tamen descendat. Un-
7 de flammæ ajunt in insignibus Nobilium pingi cuspidi-
3 bus deorsum flexis.

§. 107. Itaque plures reperias patres, qui pro filiis,
quam filios, qui pro parentibus vitæ periculum adierint.
Hincque proficiscitur admiranda moderatio & indul-
gentia, quæ erga filios degeneres sæpenumero utuntur
parentes.

§. 108. Præ omnibus memorabilis est illius à Val.
Max. l. V. c. 9. adducti patris clementia, qui cum à filio
necti sibi insidias comperisset, in locum desertum filium
perduxit, gladium, quem secum occultum attulerat, tra-
didit, ac jugulum feriendum præbuit; nec venenò nec
latrone ei ad peragendum parricidium opus esse, dixit.
Quæ etiam moderatione liquefactus filii animus respuit,
ut pluribus videri potest loc. cit.

§. 109. Ratio verò Theorematis hujus est, quia pater
est perfectior. Ergò utique magis benefacit, conse-
quenter etiam magis amat. Lege quæ lib. IX. Nic. c. 7.
differit Philosophus.

§. 110. Cui etiam adde, quòd melius certiusque paren-
tes sciunt, liberos esse partem & effectum suum, quam hoc
liberi cognoscunt; quodque omnium optimè norunt
præterea, quanti constiterit, procreavisse illos atque
educasse.

§. III.

§. 111. Theorema III. *Amor matrum calidior est, propter impetum naturalem, sed amor patrum sincerior, propter perfectionem moralem. Atque secundum hoc interpretabimur versiculum Menandri.*

"Ἐσιν δὲ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατὴρ."

§. 112. Calidiorum autem matribus affectum in sevit Natura, quia in gestatione, parturitione, educatione plus est molestiae devorandum matri. Ergo ne molestiis talibus avocari se matres paterentur ab officio, Deus matribus majoris amoris flammam indidit.

§. 113. Causa verò, quòd amor patrum sincerior, est, quia ordinariè pater in moralibus est perfectior, quàm mater.

§. 114. Theorema IV. *Status amoris parentum naturalis est calidior, moralis sincerior.* Ex precedentibus hoc ultro patescit.

§. 115. Theorema V. *Amor in statu Misericordiae videtur esse major, quàm in statu liberalitatis.* Igitur & matres magis curant unum ægrotantem filium, quàm decem alios sanos. Confer parabolam de Patre filii prodigi.

§. 116. Ratio est, quia in statu misericordiae amor excitatur à dolore miseriae, quæ in filio conspicitur. Talis stimulus autem est vehementissimus, neque in amore liberalitatis existit.

§. 117. Nota tamen, certò modò etiam Amorem liberalitatis, h. e. in Adultos benè educatos majorem esse. Ratio, quia iidem perfectiores. Itaque plus dolemus de morte filii educati, quàm infantis, quia major dolor est ex amissione boni majoris.

C 3

§. 118.

Qualitas §. 118. Quod ad qualitatem seu perfectionem attinet, jam supra §. 24. dictum est Amorem Moralem esse amorem non *concupiscentiae*, sed *amicitiae*. Hinc est nimirum, quod ut filiis consulant parentes, vel mortem ipsi subire non recusant.

Finis

§. 119. Nunc denique ad causam finalem, Finis Amoris paterni considerari potest, vel ex parte Hominis, vel Dei.

§. 120. Homo in statu amoris hujus moralis intendit haut dubie bonum filii magis quam suum, ut patet è precedentibus.

§. 121. Deus verò statui Naturali has *σorgας* indidit duas maxime ob causas.

§. 122. Primò ut species eò melius propagetur. Sita enim est propagatio in bonà educatione sobolis. Ad hanc verò stimulus parentibus est ille intensus amor.

§. 123. Et hic finis est Physicus, & ab Ethnico quoque Philosophò Platone agnoscitur, 3. de leg. inqviante: *Oportet parentes gignere & educare liberos, qui vitam, tanquam lampadem posteris tradant, ut semper sint, qui colant Deum, juxta ipsius legem.*

§. 124. Nobis certè Christianis constat, quàm severe divinum Numen passim inculcaverit parentibus, Judæis maxime, ut liberis suis seu posteris mirabilia, benefacta, & præcepta divina prædicent, anteqve oculos ponant.

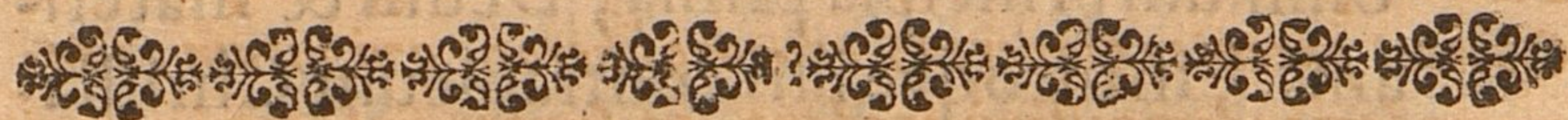
§. 125. Et educationis bonæ maxima pars est in pietatis exercitiò posita. Quin & pietate majorum posteri ut plurimum fruuntur, verumqve est illud Theocriti: *ευσεβέων παιδεσι τὰ λώια, δυσσεβέων δ' ἔ;* *Piorum*

liberi

liberi semper feliciores sunt, quam impiorum. Quam sententiam à primis patribus acceptam esse non dubitat Decimator in Lexico sub voce Liberi.

§. 126. Alter ex parte Dei finis est *Theologicus*; Ut in hoc amore, tanquam speculo intueamur magnitudinem amoris divini erga nos. Itaque Deus ipse comparat passim amorem suum amorì parentum, tum qui se exerit in brutis, Matth. 23. v. 37. tum qui in hominibus Jes. 49. vers. 15.

§. 127. E dictis conficiamus hanc definitionem, dicamusque Amorem Parentum esse *affectum benevolentiae, quem Natura inchoans, Ratioque perficiens in sevit Parentibus versus Liberos, recta horum educationis gratia.* Hæc de Amore parentum in filios sufficiant. Deo, qui verus est Pater omnium, qui filii vocantur, pro beneficiis omnibus plusquam paternis dictæ sunt à nobis devotæ gratiæ!

COROLLARIA.

- I. Mendacium officiosum est licitum, non obstante, quòd sit mendacium propriissime dictum.
- II. Scientiæ tam theoreticæ, quam practicæ specificantur finibus.
- III. David de Dinanto seculi decimi tertii hæreticus docuit, Deum esse materiam primam.

mam. Quæres, hæresin tam absurdam quid ipsi perſuadere potuerit? Thomas de Aquino ignorantia hoc tribuit lib. I. contra gent. c. 17. quia nesciverit, quid inter differentiam & diverſitatem interſit. Sic enim fuiſſe argumentatum: *Si Deus non eſſet idem, quod materia prima, oporteret ea differre aliquibus differentiis, & ſic non eſſent ſimplicia: nam in eo, quod per differentiam ab alio differt, ipſa differentia compositionem facit.* Vero ſimilius dicetur, fructum hunc fuiſſe tentatæ conciliationis inter Chriſtianam Religionem & Ethnicismum. Negant Ethnici, Deum poſſe ex purè nihilo quicquam efficere: Ajunt ergò duo eſſe rerum omnium principia prima, Deum & materiam. In utroque illis contradicunt Chriſtiani. Dinantius in priore articulo cum Ethnicis ſenſit, in poſteriore cum Chriſtianis. Ex his duobus articulis ultrò ſecuta ipſi ſuit conſuſio, Deum rerum omnium ſimul efficientem eſſe cauſam, ſimul materiam.

IV. Studiosis Hiſtoriæ Philoſophicæ æqvè fugiendus eſt ſectarum Gentilium, quàm Theologiſ Religionum Chriſtianarum Syncretiſmus.

F I N I S.

DD A 6358

ULB Halle 3
002 920 387

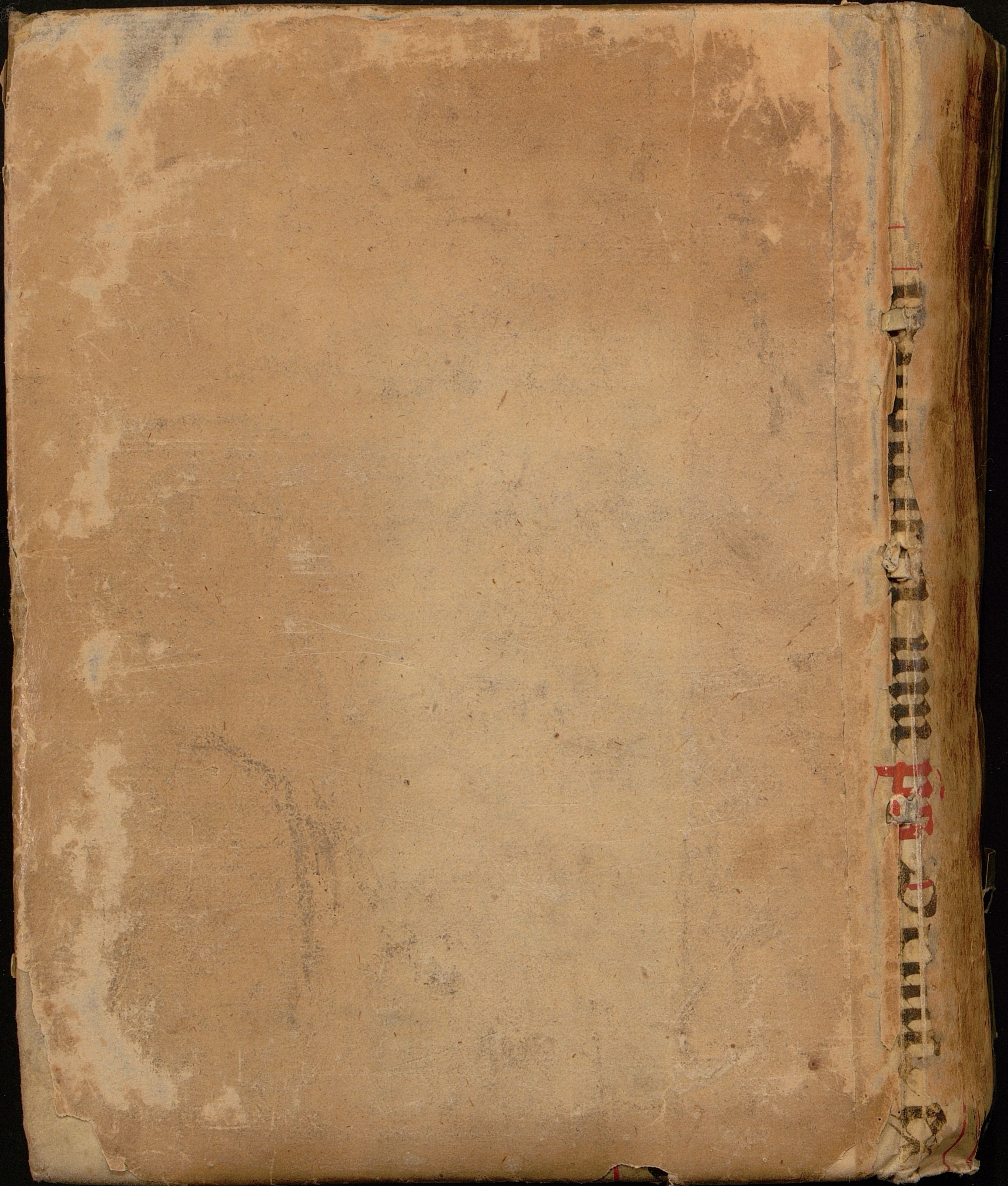

Sb.

Reho ✓ 10/17

ULB

I. N. D. N. J. C.
de

Amore Parentum,

Superiorum Permissu,

Praeside Viro Clarissimo,

Dn. M. Jacobo Thomasio, P.P. &c.

Dn. Avunculo suo Honoratissimo,
disputabit

*d. 15. Sept. in Majori Principum Colleg.
horis consu.*

Joh. Henricus Alberti, LL. Cult.

A. & R.

Lipsiae Typis Wittigavianis, A. G. 1666.

Le Carpentier. Philo. Bue.

